

Запропонований підхід до вивчення біології позитивно впливає на засвоєння програмного матеріалу, що має велике значення для навчання і виховання школярів. Учні можуть застосувати сформовані знання для елементарних узагальнень, і висновків світоглядного та практичного характеру.

Література

1. Бухлова Н.В. Як навчити учня вчитися: поради та рекомендації. Харків : Видавнича група «Основа», 2017. 128 с.
2. Дьомін А.І., Кондратюк О.П. Методи і форми організації навчання. К. : Вища школа, 2005. 112 с.
3. Карташова І.І. Організація пізнавальної діяльності учнів на уроках біології. Херсон : Персей, 2015. 203 с.
4. Педагогічна майстерня вчителя біології: навч.-метод. посіб. / уклад., голов. ред. К.М. Задорожний. Харків: Основа, 2010. 144 с.
5. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям. К. : Освіта, 1988. 304 с.

УДК 378:37.091

ІНТЕГРАЛЬНИЙ АСПЕКТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

В.І. Мірошник¹, В.С. Мішустіна², О.Б. Мехед³

^{1, 2, 3} Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, вул. Гетьмана Полуботка, 53, Чернігів, 14017, Україна

Соціальна діяльність суб'єкта характеризується як соціально-значимі дії, що відбуваються на різних рівнях організації суспільства, а також стосуються різних сфер діяльності та мають на меті забезпечення потреб щодо розвитку, своєчасного діяльнісного існування особистості.

Зміст і структура соціальної діяльності визначається відповідним соціальним замовленням, існуючими питаннями та проблемами, соціокультурними викликами часу та знаходить своє відображення в соціальній політиці держави.

Однак, крім соціальної складової, у соціально-педагогічній діяльності (СПД) наявна також надзвичайно важлива педагогічна складова. Педагогічну діяльність – це різновид професійної діяльності, що має на меті передачу певного досвіду, як правило, шляхом впровадження арсеналу відповідних засобів та методів навчання, а також виховання, що мають на меті створення умов для особистісного зростання особистості.

Таким чином, на основі умовного виокремлення соціальної та педагогічної частин поняття «соціально-педагогічна діяльність» можна запропонувати визначення цієї ключової категорії соціальної педагогіки.

Соціальна складова забезпечує досягнення соціальної мети, враховуючи соціальне замовлення на особистості, а педагогічна частина поняття забезпечує створення умов для успішного розвитку індивіда відповідно до вказаної моделі, підготовки його до повноцінного життя в суспільстві, а можливо і перетворення

суспільства з метою забезпечення розвитку матеріальної та духовної культури [1].

Отже, СПД є різновидом професійної діяльності вчителя – спрямованого на досягнення певного, конкретного, суспільно важливого результату, особливого виду певним чином організованої та визначеної і чітко визначеної діяльності фахівців [1].

Основними змістовними аспектами СПД визначено соціальне виховання, навчання та освіти. Соціальне виховання, зокрема його зміст, мета та засоби мають тісний зв'язок з іншими компонентами процесу виховання особистості, однак відрізняються власною специфікою. Визначити вказану специфіку та сенс соціального виховання в житті особистості можна тільки зробивши оцінювання наслідків процесів розвитку і соціалізації.

У даному випадку педагог виступає посередником між здобувачем освіти і соціумом. Більш детальний аналіз вказаного посередництва дозволяє виділити відповідні напрями його здійснення: між школярем і відповідними структурами та установами; між всіма учасниками освітнього процесу; всередині родини учня; між учнем та групами його однолітків, молодіжними групами тощо, особливого значення при цьому набуває використання відповідних сучасних технологій [2, 3].

Ефективне здійснення педагогом вказаної посередницької функції відбуватиметься за умови розуміння педагогом проблем учня, його здатності занурюватися у проблеми дитини; адекватного представлення (презентації) і вираження (репрезентації) проблем школярів; наявності адекватних знань про наявність соціальних ресурсів закладів та установ, що опікуються проблемами дітей та молоді; наявності інформації про інструментальні можливості суміжних професій, представники яких залучаються до вирішення проблем учня; уміння забезпечувати ефективне співробітництво фахівців суміжних галузей; довіри до педагога учасників освітнього процесу та тих індивідів, з якими у школяра виникли проблеми.

Отже, окресливши основні напрямки та умови ефективного здійснення СПД вчителя, необхідно зазначити, що вчитель біології та основ здоров'я, окрім вищезазначеного, має провадити СПД в галузі здоров'язбереження та екологічного виховання особистості, оскільки в сучасному інформаційному суспільстві важливого значення набувають саме природничі науки, які є підґрунтям політичного, економічного й соціального розвитку держави. Біологія та основи здоров'я, як фундаментальна основа сучасної цивілізації, відіграє суттєву роль у формуванні нових культурологічних принципів життя, вдало інтегрує природознавчі, здоров'язбережувальні та суспільні науки.

Література

1. Nosko M., Mekhed O., Ryabchenko S., Ivantsova O., Denysovets I., Griban G., Prysyzhnyiuk S., Oleniev D., Kolesnyk N., Tkachenko, P. The influence of the teacher's social and pedagogical activities on the health-promoting competence of youth. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. 9(9), P. 18–28.

2. Мехед Д.Б., Мехед О.Б., Салтиков О.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації контролю і коригування навчальних досягнень студентів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 33. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. С. 91–95.

3. Швидкий А.Л., Мехед Д.Б., Мехед О.Б. Особливості впровадження інформаційних технологій у навчальний процес (психологічний аспект). Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 61. Херсон : ХДУ, 2012. С. 401–406.

УДК 378.147

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ЗНО З БІОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ

М.С. Новицька¹

¹ Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж Житомирської обласної ради, вул. Чуднівська, 99, Житомир, 10005, Україна

Відповідно до наказу МОН №1103 від 31.07.2017 р. студенти коледжів, що здобувають повну загальну середню освіту проходять державну підсумкову атестацію у формі ЗНО [1]. З 2018 обов'язковою була ДПА у формі ЗНО тільки з української мови. У 2019 році студенти закладів фахової передвищої освіти склали ЗНО вже з двох предметів: тестування з української мови і літератури та математики або історії України (наказ МОН № 931 від 22.08.2018 р.). У 2020 р. ДПА з математики у формі ЗНО стало обов'язковим, а до вибору пропонується історії України або іноземна мова наказ МОН № 945 від 09.07.2019 р.). Біологія входить до розширеного переліку навчальних предметів, які здобувачі освіти вибирають додатково [2].

У зв'язку з пандемією та переходом на дистанційну форму навчання здобувачі освіти фахових коледжів у 2020 та 2021 році були звільнені від складання ДПА. Разом з тим, значна кількість студентів здавала ЗНО з біології для отримання відповідного сертифікату та можливості продовжити навчання у закладах вищої освіти. У Житомирському базовому фармацевтичному фаховому коледжі (ЖБФФК) ЗНО з біології щороку складає більше 50% студентів: у 2019-2020 н.р. – 55%, 2020-2021 н.р. – 81%. З огляду на це, метою роботи є аналіз успішності складання ЗНО студентами коледжу та визначення тем та розділів біології, які викликають найбільші труднощі під час виконання сертифікаційної роботи.

Відповідно до робочої програми студенти, що здобувають повну загальну середню освіту у ЖБФФК предмет «Біологія і екологія» вивчають на I та II курсі загальним обсягом 142 аудиторних годин (70 годин – лекції, 72 – практичні заняття). Викладання здійснюється згідно чинної програми навчального предмету «Біологія і екологія» профільний рівень (наказ МОН № 1407 від 23.10.2017 р.) [3]. У IV семестрі для студентів, які виявили бажання